

MASZLAG

BRASNYÓ ISTVÁN

Köszönöm a fehéret, habár mily távol áll tőlem, miután kapható vagyok a szétkürtölésre és a szócsavarásra: csupa tölcésiesen tátogó harsonája a rossz hírnek — előle eliramodni már nem tart meg e sodrás túlon túl tágasra sikeredett lendülete, rövid, egynyári lét! Hogy meggyőzőbb lenne, ha a csíra koholmányánál kezdem, egyáltalán, ez a lehangoló kezdet a világ vak barázdájában, amely sehogyan sem fér ki a síkon, mindahányszor elakad, visszafordulva a tulajdon bizonytalanságába a megvalósulás és az elrendelés peremén, ahol végül is a gyöngyházzsínű üstökben megkapaszkodik mindenféle szélroham, a halott, verdeső szárban, mintha gyökerestül tépné ki a telet, végleg átállva alacsony hőmérsékletre, ahogy a lélegzet akadna el.

Am kevés fagyott belém ebből a tudományból a levelek fonákjáról, hiábavaló volt az ösvény a marhaaklok mellett, túlon túl szerettem ott ahhoz, hogy lelépjek róla; meg a méhdöngés is, ahogy a reher alagútba befurakodnak harmonikázó potrohukkal: elegendő egyetlen szúrásuk a szemöldök közé, hogy vége szakadjon a kíváncsiskodásnak, és attól kezdve sakálképpel szaglászva a levegőt, ahogy tassan földagad és lüktet, miként az elszabadult denevérszárny suhintásai szivárognának szét ereinkben.

Van, ami érinthetetlen, de mégis leleselkedik. Erőtéljes haragoszöld a felfoghatatlanság boszorkánykonyhájáról! Mérget röpit a látósíkba! Különb a marása a farkasalmáénál! És oly hosszú időt eltölteni e növénytársulásban! Mezei virágom . . .

Sohasem látni például, hogy sírokon nőne. Képtelen a túlvilágban meggyökerezni, nem ér le legendák mélységeibe, mindörökre

kortárs növény marad, ahogy külön életet él — attól fogva, hogy világosan fölismerhető, semmi sem ragaszkodik hozzá, inkább odébb-
 araszol a közeléből, vagy megfullad a helyhezköttöttség hurkában. Magunk is gyakorta így vagyunk ezzel: más helyet kellene talál-
 nunk, kívül a magasra földobált trágyadombon, akár megközelíthe-
 tőbbet, akár elérhetetlenebbet, hintve tövises magházból a tenyészet
 fekete magvait, a végtelen hályogos tekintetibe lőtt maréknyi söré-
 tet.

*

Mielőtt végleg széttagolódna mondatunk a maga kurta jelentésére, tartva határai felé, ameddig zengése képtelen kiterjedni, hogy csu-
 pán egy levél lándzsája mutat irányt, mellünknek feszülve, mintha
 klorofill lenne a vérünk a roppant méretűre tágult alkonyati foto-
 szintézisben.

Ez aztán a lebomlás! Ez a mindenre való képtelenség! Az éj-
 szakai burjánzásba való kétszikű átlényegülés, amelynek sötét kalóz-
 lobogóját harántirányban galaxis pöttyezi — égi testem ez alatt az
 elsodort szemfödél alatt, miközben őszi tüskés buzogánya dobol a
 szélfúvás erejével, hijával a megtestesülésnek, odahagyva szinte min-
 dent a váratlan jövendőért: vajon tágul-e a horizont, ha rézoxidként
 veri föl a látóhatárt, kitölteni igyekszik az óriási, a földgolyó által
 is elhagyott, ürbe szakadt szemodvat.

A parázs keserves és gyors véget érne itt, annyi hamuval lakolna,
 hogy egy ló pofáját szürkére kenni is kevés; ez bizony nem lesz
 cöppálya, csupán árnyékának kicsinyített vázlata a havon, akár a
 görgő hőemberfej borostája, bátran semmibe vehető nyoma, épületfalak
 tövében, ahová legföljebb kutya vizez, akárcsak a kapadohány (*nico-
 tiana rustica*) kórójának gyökerére, alfajok családjait hidalva át egy
 lábemelintéssel — látva e nagy hiányt a láncolatban, vajon hogy áll
 majd a szád, kicsikém? Hogy túl tágas ez a ridegség, ami egyszeri-
 ben szívszorogásainkra szakadt . . .

Immár téli füstjével is körülírhatatlan.

*

Ma csupán ennyit tudni róla, vagy ennyit sem tudni, mintha ide-
 gen sors gyötörne, a világot idegen lidércnyomás látogatná, amely
 annak idején mit sem sejtve maszlagát legelte, akár valami öntudat-
 lan lombhullása a kereket befutó időnek, és csupán ez maradt vissza

belőle, miután összeroppantotta a Föld gyomrában gördülő tektonikus morajlást, amelynek hátán a televény lefut a vízre, s a hullám láttán púpos parttá dermed, rablólétrát tartva az ég felé a gázlómadárnak. Csakhogy innen nem errefelé visz a kiút, sokkalta inkább semerre; akik futva keresik, megsebzett lábbal, a maszlag levelére csöppen a vérük, ritka, sötétvörös árnyalatot adva, mint afféle szándékos jelzést az egyedi ösvényre: rozsdás kardba vagy kaszába léptek, esetleg Iaszón, a félsarujú ember hajította utánuk ekevasát, tudván tudva, hogy mit tesz.